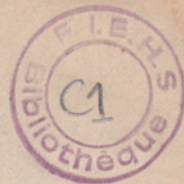

AVENÇ

dels ANNALS de la

Societat Catalana d'Estudis Polítics, Econòmics i Socials

ANY 1

Buenos Aires, gener del 1943

Nº 3

La Comissió Organitzadora de la Societat Catalana d'Estudis Polítics, Econòmics i Socials espera només que arribin algunes respostes de catalans esparsos per diferents països per tal de convocar l'Assemblea que haurà de procedir a la seva constitució definitiva. La desorganització de les comunicacions internacionals és una de les causes que no s'hagi convocat aquesta assemblea, car, per bé que ja s'han rebut algunes adhesions molt valuoses, encara en resten bastants per arribar. Mentrestant, i sense perjudicar el pla general de treball que les reunions dels components de la Societat hauran de determinar a l'hora oportuna, aquesta Comissió creu que la tramesa de comunicacions i antecedents, i llur publicació en aquest AVENÇ, ha de facilitar la tasca futura i anar-li donant guiatge i orientació. La Comissió creu també que pot haver-hi un període preliminar dintre el qual els adherents han d'exposar idees personals o col·lectives sobre els problemes de Catalunya i la forma com ha d'enfocar-los la nostra Societat. Més endavant, i en la mesura que es perfilin les voluntats, les vocacions i la capacitat per a tractar problemes concrets, la Societat haurà de recollir i **seleccionar** els treballs més importants i sotmetre'ls a discussió per tal que puguin restar com a montjoies més o menys definitives en els estudis generals. Després es podrà veure la connexió que guarden uns i altres treballs i establir llur jerarquia i coordinació. Finalment s'entrarà en les generalitats i en els problemes polítics, econòmics i socials en llur aspecte nacional i com a solucions coincidents o comunes. Mentre s'esperen les resolucions de l'Assemblea, el pla de la Comissió és de recollir antecedents, evitar teoritzacions abstractes i enfocar l'atenció sobre matèries determinades. La tasca de síntesi vindrà després. I quan vingui, vindrà reforçada per una aportació de dades remarcable, per una sana depuració de prejudicis i passions i per una exposició científica de criteris fonamentats en l'estudi i l'objectivitat. Aquesta és la nostra ambició mentre anem obrint camí i preparant la tasca perquè d'altres, amb més capacitat i més mereixements, puguin completar-la i oferir a Catalunya el fruit de treballs seriosos i eficients.

Iniciatives

LA RECONSTRUCCIO DE CATALUNYA. (Comunicació de Ramon Perera, de Beckenham, Kent (Anglaterra).

Els catalans que avui som a l'exili hauríem d'imposar-nos d'un concepte constructiu, i cadascú deuria formar-se una idea precisa de com es pot estructurar Catalunya en els diferents problemes que haurà de resoldre en un futur no massa llunyà. D'aquestes opinions neixerà un intercanvi d'idees que pot cristal·litzar en fets concrets, que si no poden tenir l'articulat d'un De-

cret, poden ésser la base de la iniciació tasques que haurem de dur a cap algun dia a casa nostra. Hi ha problemes definits que caldria que la gent que els coneix comencés de tractar. Hi ha, per exemple, el problema de les pensions als vells. El grup que el porti no sols com a bandera, sinó estructurat i definit, donarà quelcom de tangible a la massa obrera de casa nostra. Ací, a An-

glaterra, tot i que el sistema és eficient, (comença a 60 anys i permet a tothom de viure amb un mínim de decència) avui encara se'n torna a parlar per tal de discutir si cal iniciar les pensions de vellesa a 55 anys.

Hi ha un altre problema, a Catalunya: el del transport. Quan mireu aquell bocí de terra tan petit, amb un nombre d'habitants relativament reduït, i quan us adoneu que les comunicacions s'han anat bastint de tal manera que ens esquarteraren Catalunya, tot seguit ens ve la idea que cal fer-hi alguna cosa. Penseu només en quin grau de desconexió viu l'home del Maresme amb el de Sitges. Penseu encara que Barcelona trenca totes les comunicacions, i que mentre tenim els carrils del Nord amb galga ampla, el F.C. Elèctric de Sarrià - Terrassa és de galga europea, com ho és el Gran Metro, i que tenim, de més a més, línies de ferrocarril de via d'un metre.

Cal coordinar els transports públics per carretera. No n'hi ha prou que el Departament d'Obres Públiques faci les carreteres. Pel sol fet que entre dues localitats s'hagi establert una carretera no pot dir-se que el transport públic hi és establert. Ja sé que sembla improcedent que també l'organització dels transports hagi d'estar a mans del Govern, però precisament ara veiem com ací, a Anglaterra, el Ministeri del Transport assegura les comunicacions a tots els llocs on hi ha fàbriques i grans concentracions obreres.

Hi ha també un problema molt important en el moment actual i del qual caldria que s'imposessin els catalans que avui són a Amèrica: és el problema de les nacionalitats. Fa anàgnia de pensar que avui, en ple segle XX, encara s'hagin de debatre aquests problemes, els quals tindran gran ressonància a l'hora de la pau. L'any 1919, en plena gestació del Tractat de Versalles, el problema de les nacionalitats tingué no sols una forta preponderància, sinó una activa participació en l'estructuració estatal europea que en va sortir. Passaren anys, i després de nombroses i complexes experiències arribàrem al període crític del 1939, i amb ell a la guerra actual.

Molt s'ha escrit a propòsit de les causes i els factors que han contribuït a aquesta situació. També són molts els qui, oblidant tots els pecats d'omissió que es van cometre des de 1920 a 1939, amb raonament un xic simplista diuen que tots els mals que ara patim són deguts al Tractat

de Versalles. I, naturalment, aleshores cau pel seu propi pes la resta del raonament, ja que en aquella ocasió hom va ésser excessivament considerat amb els problemes nacionals, i que allò que ara caldrà fer serà prescindir-ne completament. Aquesta tesi és perillosa. Ho és sobretot perquè no va a l'arrel del mal. No fou el reconeixement de les nacionalitats allò que comportà el subsegüens malestar a Eupopa, sinó que l'error fou d'haver-los donat satisfacció l'any 1919-20 i no haver continuat treballant per reforçar-les posteriorment.

Invessament, però, els conceptes d'interrelació entre Nació i Estat han d'ésser revisats. No crec que hagi d'existir un super-Estat amb acció paternal sobre les nacions petites que hi quedin involucrades, ni tampoc que prevalgui el concepte de "a cada Nació un Estat". En ambdós casos allò que canvia és el radi d'acció de l'Estat, però es tracta d'un concepte d'Estat en el seu sentit integral, al qual avui encara estem acostumats.

Jo crec que cap nació no pot ésser considerada separatament de les que la volten. Aleshores a cada grup nacional correspon l'exercici d'unes de terminades funcions específiques; d'a tres requeriments, per ésser comuns a dos o més grups nacionals immediats, hauran d'ésser exercits en una esfera més àmplia, i alguns dels problemes involucrats en aquest grup, no precisament els cercles que els incloguin, hauran d'ésser coincidents, per bé que mentre l'un tindrà un abast determinat, els que fan referència a una altra qüestió poden tenir un radi diferent.

D'aquesta superposició d'anelles, independents les unes, concatenades les altres, neix una estructura que pot mantenir perfectament la personalitat nacional, i tenir en compte al mateix temps els problemes comuns. Potser no cal adoptar el confús nom de "Federació", l'ús del qual sembla que per força implica que cada entitat de primer abasta integralment els seus problemes i després pacta amb les restants entitats. Jo crec que l'organisme superior que s'ocupi d'alguns problemes d'ample radi ja de bell començament ha d'agrupar majors extensions. Potser amb l'exemple de problemes concrets quedarà tan clar com jo ho veig:

Mentre el problema cultural a casa nostra, a Catalunya, ha d'emanar del mateix concepte de nació catalana, en canvi el problema de la importació de petroli no crec que precisa-

ment s'hagi d'enfocar pensant que hi haurà d'haver un sistema total i complet --fins i tot amb una flota de tancs-- a casa nostra, i que després, si convé, podem establir llaços amb la resta d'Espanya o amb França, sinó que de bell antuvi ja cal pensar que la importació de petroli ha d'ésser planejada com un problema pertanyent al comú de les nacions peninsulars, les quals, pel fet que cap d'elles no compta amb riquesa pròpia, tenen en comú la mateixa posició en aquesta matèria.

Ara bé, aquests problemes que, desordenadament, he anat esmentant en aquesta comunicació, ens menen a la segona part de les qüestions que hauríem d'anar perfilant per tal d'estimular la gent i fer-los pensar en conclusions de caire polític; però no com a preconcepcions teòriques, sinó com a resultat de la forma en què cadascú --o cada grup-- doni línies de solució a problemes con-

crets. Es a dir que l'educació de la massa ens vindria com a resultat del convenciment de quines són les solucions més viables i més en consonància amb les futures orientacions europees.

Ve a tomb recordar que el professor Saurat, president de l'Institut Francès a Londres, no sols és conscient d'això sinó que precisament creu que cal anar amb cura a fer veure com s'ha de tractar el problema de les nacionalitats. Ell creu que fins i tot a França caldria avivar les característiques nacionals de la Provença o la Bretanya, amb la qual cosa s'enriquiria la cultura general francesa. Ah, però tot això fet amb sentit integratiu, ampliador. Aquesta tendència constructiva, i aportadora de solucions que siguin més àmplies a la mateixa extensió de la nació, cal reforçar-la per tal que els problemes nacionals no siguin tractats amb menypreu, com si ja fossin coses desacreditades, reliquies pestilents de Versalles.

A n t e c e d e n t s

L'EUROPA FUTURA. - El dia 11 de novembre de 1940 els governs de Txecoslovàquia i de Polònia exiliats a Londres van signar un acordat del qual sorgia una Confederació Polono-txecoslovaca, amb què era donat el primer pas vers una solució confederal superior per a l'organització de la pau i la seguretat a Europa.

El 7 de gener del 1943, el ministre d'Afers Exteriors del Govern txecoslovac, Dr. Hubert Ripka, llegia davant el Consell d'Estat del seu país, que és l'equivalent actual del seu Parlament, una exposició molt interessant relativa a la política exterior txecoslovaca en el passat i en el futur. N'extreiem un fragment on són examinades les quatre idees fonamentals d'aquesta política. Diu:

"La política exterior de cada nació --particularment de cada nació petita-- és àmpliament determinada per la seva posició geogràfica. Per això és impossible de canviar la política exterior, o, encara, alguna de les seves directives fonamentals. Però que no volem esdevenir vassalls dels nostres veïns --la gran nació alemanya--, qualsevol que sigui el seu règim futur, encara que fossin pacifistes les qualitats que eventualment pugui des-

envolupar, i perquè desitgem mantenir la llibertat de la nació en una sòlida posició independent i justa, hem d'esforçar-nos sempre a salvaguardar la nostra llibertat mitjançant l'aliança amb aquells que són capaços i desitjosos d'atorgar-nos l'assistència necessària. Per això les nostres persistents finalitats han d'ésser:

- I.-Cooperació amical amb les grans potències de l'Oest d'Europa i particularment també amb la Unió Soviètica.
- II.-Cooperació amb les potències menors de l'Europa Central, particularment amb els nostres veïns dilectes, els polonesos.
- III.-Cooperació internacional i mundial basada en els principis de seguretat col·lectiva, arranjanent pacífic de les disputes internacionals i igualtat de drets per a totes les nacions, grans i petites; i basada particularment en un ordre internacional establert per mitjà d'un nou codi internacional, la realització del qual resti assegurada per un poder executiu internacional que tingui autoritat efectiva.
- IV.-Democratització pertot a Europa i al món, de manera que totes les nacions puguin reconèixer i, per mitjà de la seva política, adoptar certes idees fonamentals -- la idea de llibertat política i social; la idea d'i-

gualtat de drets per als individus i les nacions; respecte sense coacció a la llei, a la qual tothom, àdhuc els governs, estan subjectes; el principi del dret i del deure al treball; el principi de control públic, exercit per cossos àlegits lliurement sobre direcció política i econòmica".

Aquestes són les idees fonamentals, els principis i les directrius de la política exterior txecoslovaca, inalterable, subjectes tanmateix a les decisions de l' hora de la pau.

Documents

DECLARACIO DE LA II CONFERENCIA AMERICANA DE COMISSIIONS DE COOPERACIO INTEL.LECTUAL.-

En aquesta conferència, celebrada a l'Havana del 15 al 22 de novembre del 1941, va formular-se una declaració conjunta, signada pels intel.lectuals americans i europeus que hi assistiren, la qual, en síntesi, diu així :

"Els americans i els europeus invitats a l'Havana per la Comissió cubana de Cooperació Intel.lectual, adolorits pels sofriments dels pobles que estan sota la dominació dels bàrbars, han adoptat, unànimement, les conclusions següents:

Primera.- Condemnar l'obra de conquesta empresa per les Potències de l'Eix i llurs còmplices arreu del món.

Segona.- Declaren indispensable la solidaritat de tots els països americans davant el perill universal, com també és indispensable la ferma determinació d'aquests països per combatre a - quell perill, a la qual és contrari tot esperit aïllacionista.

Tercera.- Expressen llur reconeixement a aquelles nacions que, abans que les altres, s'han sacrificat per deturar l'agressió; llur admiració envers totes les nacions i les forces lliures que segueixen combatent i preparen amb heroisme la victòria final; llur fraternal simpatia per tots els qui amb perill de la pròpia vida continuen la resistència en els països temporalment subjugats o envaïts, i per tots a - quels que actualment són perseguits per raons de raça, d'idees polítiques, filosòfiques o

religioses.

Quarta.- Declaren l'obligació que tenen els intel.lectuals de tots els països que s'han mantingut independents, de defensar la llibertat dels pobles, els drets de l'home i del ciutadà i els principis de la justícia econòmica i social.

Cinquena.- Proclamen que correspon a l'Amèrica vetllar pel patrimoni comú de la cultura amenaçada i assegurar la continuïtat de l'obra espiritual col.lectiva.

Sisena.- Presten suport amb llur vot a la recomanació de la Conferència de Cooperació Intel.lectual de l'Havana per al sosteniment d'un centre d'acció comuna. Aquesta acció haurà d'orientar-se sobretot d'una manera que permeti els intel.lectuals de conservar el contacte indispensable al front únic, movilitzar la consciència americana contra les doctrines i propagandes antidemocràtiques, i contra l'esperit d'indiferència o d'apaivagament."

Signen aquesta declaració, entre altres: Alfonso Reyes, Carlo Sforza, Maria Zambrano, Henri Focillon, C.A.Borgese, Jules Ro - main, Henri Bonet, Pere Bosch-Gimpera, Juan Marinello, H.Portell Vilà, Salvador Massip, etc.

PRIMERA LLISTA D'ADHESIONS REBUDES A LA S.C.E.P.E.S.

Socis Numeraris :

Arnó, Francesc
Bergós Ribalta, Francesc
Bertran Orfila, Jaume
Casassas, Josep Maria
Cuatrecasas, Joan
Chaparro i Riera, Xavier
Escarrà, Ramon
Mas i Perera, Pere
Monrós, Enric
Perera, Ramon
Pi Calleja, Pere
Rosell, Ferran
Sala, Pelai
Serra i Moret, Manuel
Sentís, Santiago
Llorens, Joan

Socis

Patrocinatoris :

Escolà, Josep
Fàbregas, Frederic
Massó i Llorens, Manuel
Nadal i Mallol, H.
Pinilla, Josep Maria
Sanchis, Josep Ramon

Tota la correspondència a
QUINTINO BOCAYUVA 241-B (Bs. Aires).